

Aluehallitus 24.8.2026 § 155

§ 155

Vastauksen antaminen valtuutettu Salovaaran ja 37 muun valtuustoaloitteeseen koskien soveltamisohjeen laatimista ja monikanavaista tiedottamista uudesta vammaispalvelulaista (AV)

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Westergård Mikaela
Villgren Kati
Hokkanen Timo

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Uuden vammaispalvelulain toimeenpano on vaatinut merkittäviä hallinnollisia ja sisällöllisiä panostuksia. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen asiakas saa yksilöllisen tarpeensa mukaiset palvelut asiantuntevasti ja viivästyksettä.

Soveltamisohjeistus ja oikeusvarmuus

Aloitteessa esitetty vaatimus kattavan alueellisen soveltamisohjeen laatimisesta on arvioitu suhteessa hallinnolliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja asukkaiden oikeusturvaan. Valtakunnallinen ohjaus ensisijaisena: Hyvinvointialue on tehnyt strategisen valinnan tukeutua ensisijaisesti Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) laatimiin soveltamisohjeisiin sekä THL:n vammaispalvelujen käsikirjaan. Nämä lähteet tarjoavat juridisesti vahvimman ja jatkuvasti päivittyvän pohjan päätöksenteolle.

Hallinnollinen sujuvuus:

Erillisen, koko lain kattavan alueellisen ohjeen laatiminen tässä vaiheessa nähdään tarpeettomana hallinnollisena työnä. Se voisi johtaa tilanteeseen, jossa alueellinen ohje on ristiriidassa nopeasti kehittyvän oikeuskäytännön tai valtakunnallisten linjausten kanssa.

Tarveperusteinen täydentäminen:

Mikäli käytännön asiakastyössä tunnistetaan palveluita tai tilanteita, joihin valtakunnallinen ohjeistus ei tarjoa riittävää tukea, hyvinvointialue laatii kohdennettuja palvelukohtaisia ohjeita. Tämä takaa joustavuuden ja asiantuntijatyön laadun ilman raskasta ja jäykkää yleisohjeistoa.

Vertailu muihin alueisiin:

Analyysimme osoittaa, että joillakin muilla alueilla (esim. Pirkanmaa, Varsinais-Suomi, Vantaa-Kerava) laaditut omat ohjeet ovat sisältäneet mekaanisia rajauksia, joita hallinto-oikeudet ovat myöhemmin kumonnet. Länsi-Uudenmaan malli vähentää valitusriskiä ja turvaa yksilöllisen tarpeen huomioimisen.

Tiedottaminen ja asukasyhteistyö:

Tiedottaminen uuden lain vaikutuksista on ollut monikanavaista ja jatkuvaa.

Vammaispalvelujen uutiskirjeet:

Alue on tiedottanut muutoksista säännöllisillä uutiskirjeillä, jotka on suunnattu asiakkaille, läheisille ja yhteistyökumppaneille.

Asukastilaisuudet vuonna 2025:

Hyvinvointialue on järjestänyt vuoden 2025 aikana useita tiedotustilaisuuksia, joissa on käsitelty myös keskeisiä lakimuutoksia. Tilaisuuksien materiaalit on julkaistu laajasti saataville.

Henkilökohtainen ohjaus:

Tieto esimerkiksi yksilöllisestä matkustusalueesta annetaan jokaiselle asiakkaalle henkilökohtaisesti palvelusuunnitelman päivityksen yhteydessä, mikä on tehokkain tapa varmistaa tiedon perillemeno.

Neuvontapalvelujen kehittäminen ja henkilöstöresurssit:

Aloitteen huoli neuvonnan riittävydestä on jaettu, ja siihen on vastattu palvelurakennemuutoksella.

Keskitetty sosiaalipalvelujen neuvonta:

Vammaispalvelujen palvelualueelta on siirretty asiantuntevaa henkilöstöä keskitettyyn sosiaalipalvelujen neuvontaan. Tämä varmistaa, että vammaispalvelujen erityisosaaminen on saavutettavissa heti ensikontaktissa.

Seniори-infon kaltainen toimintamalli:

Keskitetty neuvonta toimii jo nyt samalla logiikalla kuin ikääntyneiden Seniори-info, tarjoten matalan kynnyksen puhelin- ja chat-palvelua. Palvelua kehitetään jatkuvasti yhteistyössä vastaamaan erityistarpeita.

Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että aloitteessa esitetyt tavoitteet toteutuvat nykyisellä toimintamallilla, joka painottaa valtakunnallista asiantuntijaohjausta ja vahvaa asiakasneuvontaa.

Hyvinvointialue sitoutuu:

- Seuraamaan oikeuskäytännön kehittymistä ja laatimaan tarvittaessa palvelukohtaisia täsmäohjeita.
- Jatkamaan monikanavaista tiedotusta uuden lain soveltamisesta.
- Varmistamaan, että keskitetyn neuvonnan vammaispalveluosaaminen vastaa asiakkaiden tarpeita.

Vammaisneuvoston lausunto:

Aluehallitus palautti vastauksen valtuustoaloitteeseen uudelleen käsittelyyn ja pyysi 13.4.2026 kokouksessaan vammaisneuvoston lausuntoa. Vammaisneuvoston 11.5.2026 saapuneessa lausunnossa on kootusti esitetty seuraavat huomiot:

- Soveltamisohje mahdollistaa lain tasaisen käytön, asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun, yhdenvertaiset päätöspäätökset ja oikeusturvan toteutumisen.
- Ilman soveltamisohjetta päätöksistä tulee standardoituja ratkaisuja, ja ne määräytyvät organisaation käytäntöjen perusteella.
- Henkilökohtaista apua korvataan kotihoidolla.

Vammaisneuvosto on lausunnossaan ottanut kantaa tiedottamisen tärkeyteen ja siihen, että vammaispalvelulain tarkoituksena on tukea vammaisten henkilöiden itsenäistä elämää.

Vammaisneuvoston lausunnon perusteella valtuustoaloitteeseen annettua vastausta täydennetään seuraavasti:

- Vammaispalveluiden henkilöstö on koulutettu vammaispalvelulain muutoksiin sosiaali- ja terveydenhuollon juridiikkaan erikoistuneen asiantuntijatoimiston toimesta. Koulutuksia järjestetään edelleen. Koulutuksella varmistetaan ajantasainen tieto muuttuvasta oikeuskäytännöstä ja tätä kautta asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen perustuvien palvelukokonaisuuksien toteutuminen.
- Soveltamisohje ei itsessään varmista asiakkaan oikeusturvaa, koska vammaispalvelulain mukaisen päätöksen perusteluiden tulee perustua asiakkaan yksilölliseen tilanteeseen ja tarpeeseen Soveltamisohjeen sijaan vammaispalvelujen opasta täydennetään asiakaspolkujen kuvauksilla.
- Vammaispalveluista viestitään jatkossakin uutiskirjeillä.

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustoaloitteeseen tiedoksi, ja
2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Käsittelyn aikana esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

”- Hallinnollinen sujuvuus -kappaleen viimeinen lause muutetaan muotoon: Hyvinvointialueen omassa soveltamisohjeessa voisi vain toistaa laissa ja STM:n soveltamisohjeissa mainittuja asioita, jolloin alueellinen ohje vain toistaisi lainsäädännön pykälätekstejä ja ohjeistusta voitaisiin laatia vain ylätasolla.

- Tiedottaminen ja asukasyhteistyö -kappaleen viimeinen lause muutetaan muotoon: Tiedottamista kehitetään jatkuvasti palautteen perusteella, samoin yhteistyötä vammaisneuvostojen ja vammaisjärjestöjen kanssa.

- Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet -kappaleen loppuun lisätään seuraavaa:

Hyvinvointialue on panostanut henkilöstön kouluttamiseen ja hyvää osaamistasoa ylläpidetään ajantasaisella koulutuksella. Vammaispalvelulain tulkinnassa huomioidaan valtakunnalliset ohjeet ja vammaisneuvostoa kuullaan muutostilanteissa.

Vammaispalveluihin liittyvässä päätöksenteossa huomioidaan vammaisten yksilöllisyys ja palvelujen tarpeeseen liittyvä tarveharkinta. Vammaispalveluja koskevaa tiedottamista kehitetään edelleen.”

Palveluyksikköpäällikkö Motturi saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 12.58.

Aluevaltuuston 3. varapuheenjohtaja Hiila poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 13.02.

Laatu- ja asiakasturvallisuuspäällikkö Janhunen saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 13.11.

Päätös

Aluehallitus päätti yksimielisesti antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Uuden vammaispalvelulain toimeenpano on vaatinut merkittäviä hallinnollisia ja sisällöllisiä panostuksia. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen asiakas saa yksilöllisen tarpeensa mukaiset palvelut asiantuntevasti ja viivästyksettä.

Soveltamisohjeistus ja oikeusvarmuus

Aloitteessa esitetty vaatimus kattavan alueellisen soveltamisohjeen laatimisesta on arvioitu suhteessa hallinnolliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja asukkaiden oikeusturvaan. Valtakunnallinen ohjaus ensisijaisena: Hyvinvointialue on tehnyt strategisen valinnan tukeutua ensisijaisesti Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) laatimiin soveltamisohjeisiin sekä THL:n vammaispalvelujen käsikirjaan. Nämä lähteet tarjoavat juridisesti vahvimman ja jatkuvasti päivittyvän pohjan päätöksenteolle.

Hallinnollinen sujuvuus:

Erillisen, koko lain kattavan alueellisen ohjeen laatiminen tässä vaiheessa nähdään tarpeettomana hallinnollisena työnä. Se voisi johtaa tilanteeseen, jossa alueellinen ohje on ristiriidassa nopeasti kehittyvän oikeuskäytännön tai valtakunnallisten linjausten kanssa. Hyvinvointialueen omassa soveltamisohjeessa voisi vain toistaa laissa ja STM:n soveltamisohjeissa mainittuja asioita, jolloin alueellinen ohje vain toistaisi lainsäädännön pykälätekstejä ja ohjeistusta voitaisiin laatia vain ylätasolla.

Tarveperusteinen täydentäminen:

Mikäli käytännön asiakastyössä tunnistetaan palveluita tai tilanteita, joihin valtakunnallinen ohjeistus ei tarjoa riittävää tukea, hyvinvointialue laatii kohdennettuja palvelukohtaisia ohjeita. Tämä takaa joustavuuden ja asiantuntijatyön laadun ilman raskasta ja jäykkää yleisohjeistoa.

Vertailu muihin alueisiin:

Analyysimme osoittaa, että joillakin muilla alueilla (esim. Pirkanmaa, Varsinais-Suomi, Vantaa-Kerava) laaditut omat ohjeet ovat sisältäneet mekaanisia rajauksia, joita hallinto-oikeudet ovat myöhemmin kumonnet. Länsi-Uudenmaan malli vähentää valitusriskiä ja turvaa yksilöllisen tarpeen huomioimisen.

Tiedottaminen ja asukasyhteistyö

Tiedottaminen uuden lain vaikutuksista on ollut monikanavaista ja jatkuvaa. Tiedottamista kehitetään jatkuvasti palautteen perusteella, samoin yhteistyötä vammaisneuvostojen ja vammaisjärjestöjen kanssa.

Vammaispalvelujen uutiskirjeet:

Alue on tiedottanut muutoksista säännöllisillä uutiskirjeillä, jotka on suunnattu asiakkaille, läheisille ja yhteistyökumppaneille.

Asukastilaisuudet vuonna 2025:

Hyvinvointialue on järjestänyt vuoden 2025 aikana useita tiedotustilaisuuksia, joissa on käsitelty myös keskeisiä lakimuutoksia. Tilaisuuksien materiaalit on julkaistu laajasti saataville.

Henkilökohtainen ohjaus:

Tieto esimerkiksi yksilöllisestä matkustusalueesta annetaan jokaiselle asiakkaalle henkilökohtaisesti palvelusuunnitelman päivityksen yhteydessä, mikä on tehokkain tapa varmistaa tiedon perillemeno.

Neuvontapalvelujen kehittäminen ja henkilöstöresurssit

Aloitteen huoli neuvonnan riittävydestä on jaettu, ja siihen on vastattu palvelurakenneuudistuksella.

Keskitetty sosiaalipalvelujen neuvonta:

Vammaispalvelujen palvelualueelta on siirretty asiantuntevaa henkilöstöä keskitettyyn sosiaalipalvelujen neuvontaan. Tämä varmistaa, että vammaispalvelujen erityisosaaminen on saavutettavissa heti ensikontaktissa.

Seniори-infon kaltainen toimintamalli:

Keskitetty neuvonta toimii jo nyt samalla logiikalla kuin ikääntyneiden Seniори-info, tarjoten matalan kynnyksen puhelin- ja chat-palvelua. Palvelua kehitetään jatkuvasti yhteistyössä vastaamaan erityistarpeita.

Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että aloitteessa esitetyt tavoitteet toteutuvat nykyisellä toimintamallilla, joka painottaa valtakunnallista asiantuntijaohjausta ja vahvaa asiakasneuvontaa.

Hyvinvointialue on panostanut henkilöstön kouluttamiseen ja hyvää osaamistasoa ylläpidetään ajantasaisella koulutuksella. Vammaispalvelulain tulkinnassa huomioidaan valtakunnalliset ohjeet ja vammaisneuvostoa kuullaan muutostilanteissa.

Vammaispalveluihin liittyvässä päätöksenteossa huomioidaan vammaisten yksilöllisyys ja palvelujen tarpeeseen liittyvä tarveharkinta. Vammaispalveluja koskevaa tiedottamista kehitetään edelleen.

Hyvinvointialue sitoutuu:

- Seuraamaan oikeuskäytännön kehittymistä ja laatimaan tarvittaessa palvelukohtaisia täsmäohjeita.
- Jatkamaan monikanavaista tiedotusta uuden lain soveltamisesta.

- Varmistamaan, että keskitetyn neuvonnan vammaispalveluosaaminen vastaa asiakkaiden tarpeita.

Vammaisneuvoston lausunto

Aluehallitus palautti vastauksen valtuustoaloitteeseen uudelleen käsittelyyn ja pyysi 13.4.2026 kokouksessaan vammaisneuvoston lausuntoa. Vammaisneuvoston 11.5.2026 saapuneessa lausunnossa on kootusti esitetty seuraavat huomiot:

- Soveltamisohje mahdollistaa lain tasaisen käytön, asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun, yhdenvertaiset päätöspäätökset ja oikeusturvan toteutumisen.
- Ilman soveltamisohjetta päätöksistä tulee standardoituja ratkaisuja, ja ne määräytyvät organisaation käytäntöjen perusteella.
- Henkilökohtaista apua korvataan kotihoidolla.

Vammaisneuvosto on lausunnossaan ottanut kantaa tiedottamisen tärkeyteen ja siihen, että vammaispalvelulain tarkoituksena on tukea vammaisten henkilöiden itsenäistä elämää.

Vammaisneuvoston lausunnon perusteella valtuustoaloitteeseen annettua vastausta täydennetään seuraavasti:

- Vammaispalveluiden henkilöstö on koulutettu vammaispalvelulain muutoksiin sosiaali- ja terveydenhuollon juridiikkaan erikoistuneen asiantuntijatoimiston toimesta. Koulutuksia järjestetään edelleen. Koulutuksella varmistetaan ajantasainen tieto muuttuvasta oikeuskäytännöstä ja tätä kautta asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen perustuvien palvelukokonaisuuksien toteutuminen.
- Soveltamisohje ei itsessään varmista asiakkaan oikeusturvaa, koska vammaispalvelulain mukaisen päätöksen perusteluiden tulee perustua asiakkaan yksilölliseen tilanteeseen ja tarpeeseen Soveltamisohjeen sijaan vammaispalvelujen opasta täydennetään asiakaspolkujen kuvauksilla.
- Vammaispalveluista viestitään jatkossakin uutiskirjeillä.

Lisäksi aluehallitus päätti yksimielisesti esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustoaloitteeseen tiedoksi, ja
2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Selostus

Valtuutettu Salovaara ja 37 muuta ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 9.12.2025 § 108 aloitteen koskien soveltamisohjeen laatimista ja monikanavaista tiedottamista uudesta vammaispalvelulaista.

Toimivalta

Hallintosäännön 26 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaan liittyvissä asioissa. Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutuksia ja jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, tulee aluehallituksen esitellä vastaus aluevaltuuston käsiteltäväksi ensi tilassa, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä.

Liitteet

- 1 Valtuutettu Salovaaran valtuustoaloite koskien soveltamisohjeen laatimista ja monikanavaista tiedottamista uudesta vammaispalvelulaista

Oheismateriaali

- Vammaisneuvoston lausunto aluehallitukselle 11.5.2026

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Aloitteen jättäjä, palvelualuejohtaja, palvelulinjajohtajat

Päätöshistoria

Aluehallitus 15.6.2026 § 134

§ 134

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Uuden vammaispalvelulain toimeenpano on vaatinut merkittäviä hallinnollisia ja sisällöllisiä panostuksia. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen asiakas saa yksilöllisen tarpeensa mukaiset palvelut asiantuntevasti ja viivästyksettä.

Soveltamisohjeistus ja oikeusvarmuus

Aloitteessa esitetty vaatimus kattavan alueellisen soveltamisohjeen laatimisesta on arvioitu suhteessa hallinnolliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja asukkaiden oikeusturvaan. Valtakunnallinen ohjaus ensisijaisena: Hyvinvointialue on tehnyt strategisen valinnan tukeutua ensisijaisesti Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) laatimiin soveltamisohjeisiin sekä THL:n vammaispalvelujen käsikirjaan. Nämä lähteet tarjoavat juridisesti vahvimman ja jatkuvasti päivittyvän pohjan päätöksenteolle.

Hallinnollinen sujuvuus:

Erillisen, koko lain kattavan alueellisen ohjeen laatiminen tässä vaiheessa nähdään tarpeettomana hallinnollisena työnä. Se voisi johtaa tilanteeseen, jossa alueellinen ohje on ristiriidassa nopeasti kehittyvän oikeuskäytännön tai valtakunnallisten linjausten kanssa.

Tarveperusteinen täydentäminen:

Mikäli käytännön asiakastyössä tunnistetaan palveluita tai tilanteita, joihin valtakunnallinen ohjeistus ei tarjoa riittävää tukea, hyvinvointialue laatii kohdennettuja palvelukohtaisia ohjeita. Tämä takaa joustavuuden ja asiantuntijatyön laadun ilman raskasta ja jäykkää yleisohjeistoa.

Vertailu muihin alueisiin:

Analyysimme osoittaa, että joillakin muilla alueilla (esim. Pirkanmaa, Varsinais-Suomi, Vantaa-Kerava) laaditut omat ohjeet ovat sisältäneet mekaanisia rajoituksia, joita hallinto-oikeudet ovat myöhemmin kumonnet. Länsi-Uudenmaan malli vähentää valitusriskiä ja turvaa yksilöllisen tarpeen huomioimisen.

Tiedottaminen ja asukasyhteistyö:

Tiedottaminen uuden lain vaikutuksista on ollut monikanavaista ja jatkuvaa.

Vammaispalvelujen uutiskirjeet:

Alue on tiedottanut muutoksista säännöllisillä uutiskirjeillä, jotka on suunnattu asiakkaille, läheisille ja yhteistyökumppaneille.

Asukastilaisuudet vuonna 2025:

Hyvinvointialue on järjestänyt vuoden 2025 aikana useita tiedotustilaisuuksia, joissa on käsitelty myös keskeisiä

lakimuutoksia. Tilaisuuksien materiaalit on julkaistu laajasti saataville.

Henkilökohtainen ohjaus:

Tieto esimerkiksi yksilöllisestä matkustusalueesta annetaan jokaiselle asiakkaalle henkilökohtaisesti palvelusuunnitelman päivityksen yhteydessä, mikä on tehokkain tapa varmistaa tiedon perillemeno.

Neuvontapalvelujen kehittäminen ja henkilöstöresurssit:

Aloitteen huoli neuvonnan riittävydestä on jaettu, ja siihen on vastattu palvelurakenneuudistuksella.

Keskitetty sosiaalipalvelujen neuvonta:

Vammaispalvelujen palvelualueelta on siirretty asiantuntevaa henkilöstöä keskitettyyn sosiaalipalvelujen neuvontaan. Tämä varmistaa, että vammaispalvelujen erityisosaaminen on saavutettavissa heti ensikontaktissa.

Seniori-infon kaltainen toimintamalli:

Keskitetty neuvonta toimii jo nyt samalla logiikalla kuin ikääntyneiden Seniori-info, tarjoten matalan kynnyksen puhelin- ja chat-palvelua. Palvelua kehitetään jatkuvasti yhteistyössä vastaamaan erityistarpeita.

Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että aloitteessa esitetyt tavoitteet toteutuvat nykyisellä toimintamallilla, joka painottaa valtakunnallista asiantuntijaohjausta ja vahvaa asiakasneuvontaa.

Hyvinvointialue sitoutuu:

- Seuraamaan oikeuskäytännön kehittymistä ja laatimaan tarvittaessa palvelukohtaisia täsmäohjeita.
- Jatkamaan monikanavaista tiedotusta uuden lain soveltamisesta.
- Varmistamaan, että keskitetyn neuvonnan vammaispalveluosaaminen vastaa asiakkaiden tarpeita.

Vammaisneuvoston lausunto:

Aluehallitus palautti vastauksen valtuustoaloitteeseen uudelleen käsittelyyn ja pyysi 13.4.2026 kokouksessaan vammaisneuvoston lausuntoa. Vammaisneuvoston 11.5.2026 saapuneessa lausunnossa on kootusti esitetty seuraavat huomiot:

- Soveltamisohje mahdollistaa lain tasaisen käytön, asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun, yhdenvertaiset päätöspäätökset ja oikeusturvan toteutumisen.
- Ilman soveltamisohjetta päätöksistä tulee standardoituja ratkaisuja, ja ne määräytyvät organisaation käytäntöjen perusteella.

- Henkilökohtaista apua korvataan kotihoidolla.

Vammaisneuvosto on lausunnossaan ottanut kantaa tiedottamisen tärkeyteen ja siihen, että vammaispalvelulain tarkoituksena on tukea vammaisten henkilöiden itsenäistä elämää.

Vammaisneuvoston lausunnon perusteella valtuustoaloitteeseen annettua vastausta täydennetään seuraavasti:

- Vammaispalveluiden henkilöstö on koulutettu vammaispalvelulain muutoksiin sosiaali- ja terveydenhuollon juridiikkaan erikoistuneen asiantuntijatoimiston toimesta. Koulutuksia järjestetään edelleen. Koulutuksella varmistetaan ajantasainen tieto muuttuvasta oikeuskäytännöstä ja tätä kautta asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen perustuvien palvelukokonaisuuksien toteutuminen.
- Soveltamisohje ei itsessään varmista asiakkaan oikeusturvaa, koska vammaispalvelulain mukaisen päätöksen perusteluiden tulee perustua asiakkaan yksilölliseen tilanteeseen ja tarpeeseen Soveltamisohjeen sijaan vammaispalvelujen opasta täydennetään asiakaspolkujen kuvauksilla.
- Vammaispalveluista viestitään jatkossakin uutiskirjeillä.

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustoaloitteeseen tiedoksi, ja
2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Käsittelyn aikana puheenjohtaja Laiho teki asian jättämistä pöydälle koskevan ehdotuksen, jota 1. varapuheenjohtaja Värmälä kannatti. Aluehallitus hyväksyi ehdotuksen pöydälle jättämisestä yksimielisesti.

Päätös

Aluehallitus päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle.

Selostus

Valtuutettu Salovaara ja 37 muuta ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 9.12.2025 § 108 aloitteen koskien soveltamisohjeen laatimista ja monikanavaista tiedottamista uudesta vammaispalvelulaista.

Toimivalta

Hallintosäännön 26 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaan liittyvissä asioissa.

Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutuksia ja jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, tulee aluehallituksen esitellä vastaus aluevaltuuston käsiteltäväksi ensi tilassa, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria

Aluehallitus 25.5.2026 § 101

§ 101

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Uuden vammaispalvelulain toimeenpano on vaatinut merkittäviä hallinnollisia ja sisällöllisiä panostuksia. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen asiakas saa yksilöllisen tarpeensa mukaiset palvelut asiantuntevasti ja viivästyksettä.

Soveltamisohjeistus ja oikeusvarmuus

Aloitteessa esitetty vaatimus kattavan alueellisen soveltamisohjeen laatimisesta on arvioitu suhteessa hallinnolliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja asukkaiden oikeusturvaan. Valtakunnallinen ohjaus ensisijaisena: Hyvinvointialue on tehnyt strategisen valinnan tukeutua ensisijaisesti Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) laatimiin soveltamisohjeisiin sekä THL:n vammaispalvelujen käsikirjaan. Nämä lähteet tarjoavat juridisesti vahvimman ja jatkuvasti päivittyvän pohjan päätöksenteolle.

Hallinnollinen sujuvuus:

Erillisen, koko lain kattavan alueellisen ohjeen laatiminen tässä vaiheessa nähdään tarpeettomana hallinnollisena työnä. Se voisi johtaa tilanteeseen, jossa alueellinen ohje on ristiriidassa nopeasti kehittyvän oikeuskäytännön tai valtakunnallisten linjausten kanssa.

Tarveperusteinen täydentäminen:

Mikäli käytännön asiakastyössä tunnistetaan palveluita tai tilanteita, joihin valtakunnallinen ohjeistus ei tarjoa riittävää tukea, hyvinvointialue laatii kohdennettuja palvelukohtaisia ohjeita. Tämä takaa joustavuuden ja asiantuntijatyön laadun ilman raskasta ja jäykkää yleisohjeistoa.

Vertailu muihin alueisiin:

Analyysimme osoittaa, että joillakin muilla alueilla (esim. Pirkanmaa, Varsinais-Suomi, Vantaa-Kerava) laaditut omat ohjeet ovat sisältäneet mekaanisia rajauksia, joita hallinto-oikeudet ovat myöhemmin kumonnet. Länsi-Uudenmaan malli vähentää valitusriskiä ja turvaa yksilöllisen tarpeen huomioimisen.

Tiedottaminen ja asukasyhteistyö

Tiedottaminen uuden lain vaikutuksista on ollut monikanavaista ja jatkuvaa.

Vammaispalvelujen uutiskirjeet:

Alue on tiedottanut muutoksista säännöllisillä uutiskirjeillä, jotka on suunnattu asiakkaille, läheisille ja yhteistyökumppaneille.

Asukastilaisuudet vuonna 2025:

Hyvinvointialue on järjestänyt vuoden 2025 aikana useita tiedotustilaisuuksia, joissa on käsitelty myös keskeisiä lakimuutoksia. Tilaisuuksien materiaalit on julkaistu laajasti saataville.

Henkilökohtainen ohjaus:

Tieto esimerkiksi yksilöllisestä matkustusalueesta annetaan jokaiselle asiakkaalle henkilökohtaisesti palvelusuunnitelman päivityksen yhteydessä, mikä on tehokkain tapa varmistaa tiedon perillemeno.

Neuvontapalvelujen kehittäminen ja henkilöstöresurssit

Aloitteen huoli neuvonnan riittävydestä on jaettu, ja siihen on vastattu palvelurakennemuutoksella:

Keskitetty sosiaalipalvelujen neuvonta:

Vammaispalvelujen palvelualueelta on siirretty asiantuntevaa henkilöstöä keskitettyyn sosiaalipalvelujen neuvontaan. Tämä varmistaa, että vammaispalvelujen erityisosaaminen on saavutettavissa heti ensikontaktissa.

Seniori-infon kaltainen toimintamalli:

Keskitetty neuvonta toimii jo nyt samalla logiikalla kuin ikääntyneiden Seniori-info, tarjoten matalan kynnyksen puhelin- ja chat-palvelua. Palvelua kehitetään jatkuvasti yhteistyössä vastaamaan erityistarpeita.

Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että aloitteessa esitetyt tavoitteet toteutuvat nykyisellä toimintamallilla, joka painottaa valtakunnallista asiantuntijaohjausta ja vahvaa asiakasneuvontaa.

Hyvinvointialue sitoutuu:

- Seuraamaan oikeuskäytännön kehittymistä ja laatimaan tarvittaessa palvelukohtaisia täsmäohjeita.
- Jatkamaan monikanavaista tiedotusta uuden lain soveltamisesta.
- Varmistamaan, että keskitetyn neuvonnan vammaispalveluosaaminen vastaa asiakkaiden tarpeita.

Vammaisneuvoston lausunto

Aluehallitus palautti vastauksen valtuustoaloitteeseen uudelleen käsittelyyn ja pyysi 13.4. kokouksessaan vammaisneuvoston lausuntoa. Vammaisneuvoston 11.5. saapuneessa lausunnossa on kootusti esitetty seuraavat huomiot:

- soveltamisohje mahdollistaa lain tasaisen käytön, asiakkaiden yhdenvertaisen kohtelun, yhdenvertaiset päätöspäätökset ja oikeusturvan toteutumisen.
- ilman soveltamisohjetta päätöksistä tulee standardoituja ratkaisuja ja ne määräytyvät organisaation käytäntöjen perusteella
- henkilökohtaista apua korvataan kotihoidolla

Vammaisneuvosto on lausunnossaan ottanut kantaa tiedottamisen tärkeyteen ja siihen, että vammaispalvelulain tarkoituksena on tukea vammaisten henkilöiden itsenäistä elämää.

Vammaisneuvoston lausunnon perusteella valtuustoaloitteeseen annettua vastausta täydennetään seuraavasti:

- vammaispalveluiden henkilöstö on koulutettu vammaispalvelulain muutoksiin sosiaali- ja terveydenhuollon juridiikkaan erikoistuneen asiantuntijatoimiston toimesta. Koulutuksia järjestetään edelleen. Koulutuksella varmistetaan ajantasainen tieto muuttuvasta oikeuskäytännöstä ja tätä kautta asiakkaan yksilölliseen tarpeeseen perustuvien palvelukokonaisuuksien toteutuminen.
- soveltamisohje ei itsessään varmista asiakkaan oikeusturvaa, koska vammaispalvelulain mukaisen päätöksen perusteluiden tulee perustua asiakkaan yksilölliseen tilanteeseen ja tarpeeseen Soveltamisohjeen sijaan vammaispalvelujen opasta täydennetään asiakaspolkujen kuvauksilla
- vammaispalveluista viestitään jatkossakin uutiskirjeillä

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustoaloitteeseen tiedoksi, ja

2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Käsittelyn aikana 1. varapuheenjohtaja Värmälä teki seuraavan muutosehdotuksen, jota jäsen Räsänen kannatti:

”Lisäksi aluehallitus toteaa, että hyvinvointialueelle on laadittava vammaispalvelulain soveltamisohje, jonka valmistelussa kuullaan vammaisneuvostoa. Aluehallitus pitää tärkeänä, että vammaispalveluihin liittyvässä päätöksenteossa huomioidaan vammaisten yksilöllisyys ja palvelujen tarpeeseen liittyvä tarveharkinta. Vammaispalveluja koskevaa tiedottamista on kehitettävä asiakkaiden palautteen ja vammaisneuvoston lausunnon perusteella.”

Käsittelyn aikana puheenjohtaja Laiho teki seuraavan muutosehdotuksen:

Lisäksi aluehallitus toteaa, että hyvinvointialueella tulee ohjeistaa ja kouluttaa henkilöstöä uuden vammaispalvelulain tulkinnan osalta tarpeen mukaan huomioiden valtakunnalliset ohjeet ja kuulla myös vammaisneuvostoa. Aluehallitus pitää tärkeänä, että vammaispalveluihin liittyvässä päätöksenteossa huomioidaan vammaisten yksilöllisyys ja palvelujen tarpeeseen liittyvä tarveharkinta. Vammaispalveluja koskevaa tiedottamista on kehitettävä.

Käsittelyn aikana puheenjohtaja Laiho ehdotti, että asia jätetään pöydälle. 2. varapuheenjohtaja Cederlöf kannatti ehdotusta.

Puheenjohtaja rajasi keskustelun koskemaan pelkästään asian jättämistä pöydälle.

Kun pyydettyjä puheenvuoroja ei enää ollut, puheenjohtaja tiedusteli kokoukselta, voidaanko ehdotus pöydälle panosta hyväksyä yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut, totesi puheenjohtaja, että aluehallitus jätti asian pöydälle.

Toimitilajohtaja Purmonen poistui kokouksesta tämän asian käsittely aikana klo 15.01.

Päätös

Aluehallitus päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle.

Selostus

Valtuutettu Salovaara ja 37 muuta ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 9.12.2025 § 108 aloitteen koskien soveltamisohjeen laatimista ja monikanavaista tiedottamista uudesta vammaispalvelulaista.

Toimivalta

Hallintosäännön 26 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaan liittyvissä asioissa. Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutuksia ja jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, tulee aluehallituksen esitellä vastaus aluevaltuuston käsiteltäväksi ensi tilassa, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria

Aluehallitus 13.4.2026 § 65

§ 65

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen
valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää aloitteen tekijöitä tärkeästä puheenvuorosta vammaisten henkilöiden oikeusturvan ja palvelujen saavutettavuuden puolesta. Uuden vammaispalvelulain toimeenpano on vaatinut merkittäviä hallinnollisia ja sisällöllisiä panostuksia. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen asiakas saa yksilöllisen tarpeensa mukaiset palvelut asiantuntevasti ja viivästyksettä.

Soveltamisohjeistus ja oikeusvarmuus

Aloitteessa esitetty vaatimus kattavan alueellisen soveltamisohjeen laatimisesta on arvioitu suhteessa hallinnolliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja asukkaiden oikeusturvaan. Valtakunnallinen ohjaus ensisijaisena: Hyvinvointialue on tehnyt strategisen valinnan tukeutua ensisijaisesti Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) laatimiin soveltamisohjeisiin sekä THL:n vammaispalvelujen käsikirjaan. Nämä lähteet tarjoavat juridisesti vahvimman ja jatkuvasti päivittyvän pohjan päätöksenteolle.

Hallinnollinen sujuvuus:

Erillisen, koko lain kattavan alueellisen ohjeen laatiminen tässä vaiheessa nähdään tarpeettomana hallinnollisena työnä. Se voisi johtaa tilanteeseen, jossa alueellinen ohje on ristiriidassa nopeasti kehittyvän oikeuskäytännön tai valtakunnallisten linjausten kanssa.

Tarveperusteinen täydentäminen:

Mikäli käytännön asiakastyössä tunnistetaan palveluita tai tilanteita, joihin valtakunnallinen ohjeistus ei tarjoa riittävää tukea, hyvinvointialue laatii kohdennettuja palvelukohtaisia ohjeita. Tämä takaa joustavuuden ja asiantuntijatyön laadun ilman raskasta ja jäykkää yleisohjeistoa.

Vertailu muihin alueisiin:

Analyysimme osoittaa, että joillakin muilla alueilla (esim. Pirkanmaa, Varsinais-Suomi, Vantaa-Kerava) laaditut omat ohjeet ovat sisältäneet mekaanisia rajauksia, joita hallinto-oikeudet ovat myöhemmin kumonnet. Länsi-Uudenmaan malli vähentää valitusriskiä ja turvaa yksilöllisen tarpeen huomioimisen.

Tiedottaminen ja asukasyhteistyö

Tiedottaminen uuden lain vaikutuksista on ollut monikanavaista ja jatkuvaa.

Vammaispalvelujen uutiskirjeet:

Alue on tiedottanut muutoksista säännöllisillä uutiskirjeillä, jotka on suunnattu asiakkaille, läheisille ja yhteistyökumppaneille.

Asukastilaisuudet vuonna 2025:

Hyvinvointialue on järjestänyt vuoden 2025 aikana useita tiedotustilaisuuksia, joissa on käsitelty myös keskeisiä lakimuutoksia. Tilaisuuksien materiaalit on julkaistu laajasti saataville.

Henkilökohtainen ohjaus:

Tieto esimerkiksi yksilöllisestä matkustusalueesta annetaan jokaiselle asiakkaalle henkilökohtaisesti palvelusuunnitelman päivityksen yhteydessä, mikä on tehokkain tapa varmistaa tiedon perillemeno.

Neuvontapalvelujen kehittäminen ja henkilöstöresurssit

Aloitteen huoli neuvonnan riittävydestä on jaettu, ja siihen on vastattu palvelurakennemuutoksella:

Keskitetty sosiaalipalvelujen neuvonta:

Vammaispalvelujen palvelualueelta on siirretty asiantuntevaa henkilöstöä keskitettyyn sosiaalipalvelujen neuvontaan. Tämä varmistaa, että vammaispalvelujen erityisosaaminen on saavutettavissa heti ensikontaktissa.

Seniори-infon kaltainen toimintamalli:

Keskitetty neuvonta toimii jo nyt samalla logiikalla kuin ikääntyneiden Seniори-info, tarjoten matalan kynnyksen puhelin- ja chat-palvelua. Palvelua kehitetään jatkuvasti yhteistyössä vastaamaan erityistarpeita.

Johtopäätökset ja jatkotoimenpiteet

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että aloitteessa esitetyt tavoitteet toteutuvat nykyisellä toimintamallilla, joka painottaa valtakunnallista asiantuntijaohjausta ja vahvaa asiakasneuvontaa.

Hyvinvointialue sitoutuu:

- Seuraamaan oikeuskäytännön kehittymistä ja laatimaan tarvittaessa palvelukohtaisia täsmäohjeita.
- Jatkamaan monikanavaista tiedotusta uuden lain soveltamisesta.
- Varmistamaan, että keskitetyn neuvonnan vammaispalveluosaaminen vastaa asiakkaiden tarpeita.

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen valtuustoaloitteeseen tiedoksi, ja

2. todeta valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Käsittelyn aikana 1. varapuheenjohtaja Värmälä teki asian palauttamista valmisteluun koskevan ehdotuksen, jota jäsen Kokko kannatti.

Puheenjohtaja rajasi keskustelun koskemaan pelkästään asian palauttamista valmisteluun.

Koska asian palauttamista valmisteluun ei voitu hyväksyä yksimielisesti, totesi puheenjohtaja, että asiasta suoritetaan äänestys.

Niiden, jotka kannattivat asian käsittelyn jatkamista, tuli äänestää "JAA". Niiden, jotka kannattivat asian palauttamista valmisteluun, tuli äänestää "EI".

Suoritetussa äänestyksessä asian käsittelyn jatkaminen sai 6 JAA-ääntä ja asian palauttaminen valmisteluun sai 10 EI-ääntä.

Tarkempi äänestyskäyttäytyminen ilmenee liitteestä.

Koska asian palauttaminen valmisteluun oli saanut äänestyksessä eniten ääniä, totesi puheenjohtaja, että aluehallitus palautti asian valmisteluun.

Kehitysjohtaja Myllylä saapui kokoukseen tämän asian käsittelyn aikana klo 12.50.

Jäsen Piirtola poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 12.55.

Tämän asian käsittelyn jälkeen pidettiin kokoustauko klo 13.05-13.15.

Päätös

Aluehallitus päätti palauttaa asian valmisteluun.

Selostus

Valtuutettu Salovaara sekä 37 muuta valtuutettua ovat jättäneet aluevaltuuston kokouksessa 9.12.2025 § 108 aloitteen koskien soveltamisohjeen laatimista uuteen vammaispalvelulakiin sekä muutoksista tiedottamista asiakaskontakteissa sekä laajasti myös muualla kuin hyvinvointialueen nettisivuilla. Lisäksi aloitteessa esitetään, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue selvittää mahdollisuutta tarjota Seniori-infon kaltaista vammaispalveluihin kohdennettua puhelinpalvelua.

Toimivalta

Hallintosäännön 26 §:n mukaan valtuutetuilla on oikeus tehdä aloitteita hyvinvointialueen toimintaan liittyvissä asioissa. Aloitteeseen, jolla ei ole talousarviovaikutuksia ja jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, tulee aluehallituksen esitellä vastaus aluevaltuuston käsiteltäväksi ensi tilassa, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria